

[Laçi v. Albania](#) (br. 28142/17), 19.10.2021.¹

Povreda člana 6. EK

Kontinuirani propust domaćeg suda da procijeni da li u aplikantovom slučaju postoji osnov za oslobađanje od plaćanja sudskih taksi narušava samu bit prava na pristup sudu.

Aplikant je podnio tužbu za naknadu štete zbog smrti svoje supruge nakon eksplozije u pogonu za demontažu streljiva, a za koju je morao platiti taksu. Zbog svog lošeg finansijskog stanja uslijed nezaposlenosti, aplikant nije mogao platiti visoku cijenu takse koja je bila sto dvadeset puta viša od naknade koju je primao na mjesečnom nivou.

Zahtjev aplikanta Državnoj komisiji za pravnu pomoć (u daljnjem tekstu: SCLA) za oslobađanje od plaćanja takse ostao je bez odgovora, a njegov zahtjev za izuzeće pred domaćim sudovima na prvom stepenu je odbijen. Pred Vrhovnim sudom su postupci u toku.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da se nije moglo prigovoriti ponašanju aplikanta u korištenju mogućnosti predviđenih domaćim pravom. Međutim, čini se da su njegovi naponi osujećeni kumulativnim učinkom nedostataka u funkcioniranju SCLA i njenim neuspjehom da se usvoje potrebni provedbeni propisi, očiglednom oklijevanju domaćih sudaca da izuzmu osobe slabog imovnog stanja od plaćanja sudskih taksi, propustom Prvostepenog suda da pravilno procjeni njegovu finansijsku situaciju i značajnim kašnjenjem u kasacionom postupku pred Vrhovnim sudom. Zbog toga se aplikant i dalje suočavao s neizvjesnošću u pogledu mogućnosti da se njegov zahtjev za naknadu štete podnesen 2011. godine ispita u meritumu.

[Miroslava Todorova v. Bugaria](#) (br. 40072/13), 19.10.2021.

Nema povrede člana 6. EK

Povreda člana 10. EK

Povreda člana 18. EK

Predmet se ticao dva niza disciplinskih postupaka protiv aplikantice, koja je u relevantno vrijeme bila sudija i predsjednik bugarskog udruženja sudija.

Aplikantica, Miroslava Stefanova Todorova, bugarska je državljanka koja je rođena 1972. godine i živi u Sofiji (Bugarska). Sudija je od 1999. godine bila sudija u krivičnom odjeljenju Gradskog suda u Sofiji. U oktobru 2009. godine gđa Todorova izabrana je za predsjednicu glavnog strukovnog udruženja sudija, bugarski sindikat sudija (BUJ). U tom svojstvu davala je javne izjave u više navrata kritizirajući rad Visokog sudskog vijeća, naročito u vezi s određenim imenovanjem predsjednika sudova, kao i Vladinu pravosudnu politiku. U posljednjih nekoliko mjeseci 2009. godine, a zatim u 2010. godini, BUJ je, posredstvom svog predsjednika, dao nekoliko javnih izjava osuđujući komentare koje je novinarima dao tadašnji ministar unutarnjih poslova.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za edukaciju i sudsku dokumentaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

U julu 2011. godine glavni inspektor Visokog sudskog vijeća (VSS) tražio je pokretanje disciplinskog postupka protiv aplikantice zbog velikog zaostatka u rješavanju predmeta. VSS je u disciplinskim postupcima naložio smanjenje plaće aplikantici, a nakon toga je uslijedila i njeno razrješenje sa funkcije zbog kašnjenja u rješavanja predmeta.

Aplikanticina žalba podnesena u sudskom postupku nije bila uspješna.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje), aplikantica se žali na različite aspekte pravičnosti disciplinskog postupka protiv nje. Prema članu 8. (pravo na poštivanje privatnog života), tvrdila je da su disciplinske sankcije i publicitet dati disciplinskom postupku povrijedili njeno pravo na poštivanje privatnog života i ugleda. Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), tvrdila je da je disciplinski postupak protiv nje predstavljao prikrivenu kaznu za njene javno izražene stavove koji kritiziraju rad VSS-a i intervencije izvršne vlasti u tekućim predmetima. Pozivajući se na član 18. (ograničenje upotrebe prava), tvrdila je da je disciplinski postupak imao skrivenu svrhu.

Evropski sud je primijetio da se disciplinski postupak pred VSS-om sastoji od niza proceduralnih jamstava. Aplikantica je bila upoznata s optužbama protiv nje i mogla je pojaviti se lično pred disciplinskom komisijom kako bi iznijela dokaze u svoju odbranu. Sud je primijetio da je Vrhovni upravni sud bio nadležan razmatrati bilo kakvo činjenično pitanje koje ocijeni relevantnim, kao i pravnu kvalifikaciju disciplinskih prekršaja koji su pripisani radnjama ili propustima aplikantice. U ovom slučaju Vrhovni upravni sud je imao dovoljno široku nadležnost i proceduralni nedostaci koje je aplikantica navela, a koji su nastali pred VSS-om, podložni su ispravljanju, prema potrebi, u okviru sudskog postupka. Što se tiče postupka pred Vrhovnim upravnim sudom, Sud je utvrdio da nema nedostatka neovisnosti ili nepristranosti tog suda i nema povrede drugih aspekata pravičnosti postupka i prema tome nije našao povredu člana 6.

Imajući na umu temeljnu važnost slobode izražavanja u pitanjima od javnog interesa kao što su funkcioniranje pravosuđa i potreba zaštite neovisnosti sudstva, Sud je smatrao da su disciplinski postupak protiv aplikantice i sankcije koje su joj izrečene predstavljali miješanje u ostvarivanje njenog prava na slobodu izražavanja koje nije bilo „nužno u demokratskom društvu“ u ostvarivanju legitimnih ciljeva navedenih u članu 10. Konvencije. Uzevši u obzir sve činjenice slučaja, Sud je zaključio da je glavni cilj disciplinskog postupka protiv aplikantice i sankcije koje joj je VSS izrekao nije bilo osiguranje poštivanje rokova za rješavanje predmeta, već njeno kažnjavanje i zastrašivanje zbog njene kritike VSS-a i izvršne vlasti.

[Lavanchy v. Switzerland](#) (br. 69997/17), 19.10.2021.

Nema povrede člana 8. EK

Aplikantica je Christiane Dominique Lavanchy, državljanka Švicarske. Živi u Penthalazu (Švicarska).

Nakon njenog rođenja 1964. godine, aplikantica je upisana u matičnu knjigu rođenih kao dijete nepoznatog oca i stavljena je pod starateljstvo organa starateljstva (Tuteur Général). Odogajali su je baka i djed po majci do 1967. godine, a zatim je smještena u specijaliziranu ustanovu do punoljetstva 1984. godine.

Predmet se odnosi na odbijanje švicarskih sudova da oslobode aplikanticu obaveze poštivanja roka zastare propisanog domaćim pravom (godinu dana od punoljetstva) u svrhu podnošenja tužbe za uspostavljanje pravnog odnosa roditelj-dijete, i posljedično odbijanje tužbe koju je aplikantica podnijela tražeći da se podaci o njenom biološkom ocu unesu u matične knjige.

Pozivajući se na član 8 (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života), aplikantica se žali da su je švicarske vlasti spriječile da uspostavi zakoniti odnos roditelj-dijete tako što nisu priznale postojanje valjanog razloga za nepoštivanje roka za pokretanje postupka za utvrđivanje očinstva.

Evropski sud je primijetio da su odluke švicarskih sudova pažljivo obrazložene, uzimajući u obzir praksu Suda. Konkretno, sudovi su tokom ispitivanja aplikantice identificirali nekoliko prilika u njenom životu kad je mogla utvrditi podatke u matičnim knjigama o svojim roditeljima, te tražiti informacije o koracima koje je potrebno poduzeti, čak i nakon isteka roka.

Ova razmatranja su dovela sudove do zaključka da nije bilo opravdanja za aplikanticinu neaktivnost tokom perioda od 31 godinu. Sud je stoga smatrao da se odlaganje aplikantice u pokretanju postupka kojim bi uspostavila pravni odnos roditelj-dijete, kako su naveli domaći sudovi, ne može smatrati opravdanim u smislu sudske prakse Suda. Stoga švicarski sudovi nisu zakazali u obavezi uspostavljanja pravične ravnoteže između interesa u pitanju.

Vedat Şorli v. Turkey (br. 42048/19), 19.10.2021.

Povreda člana 10. EK

Aplikant je Vedat Şorli, državljanin Turske, rođen 1989. godine. Živi u Istanbulu.

Predmet se odnosi na krivični postupak pokrenut protiv g. Şorlija, po čijem okončanju je 2017. godine osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 11 mjeseci i 20 dana uslovno (uz rok provjeravanja u trajanju od pet godina) zbog vrijeđanja predsjednika Republike na način što je podijelio dvije objave na svom Facebook profilu 2014. i 2016. godine. Aplikantu je u fazi istrage bio određen pritvor u trajanju od dva mjeseca i dva dana.

Prva objava sastojala se od karikature na kojoj se bivši američki predsjednik Barack Obama ljubi s predsjednikom Republike Turske, koji je prikazan u ženskoj haljini. Govorni oblačić iznad slike predsjednika Republike sadržavao je sljedeće riječi napisane na kurdskom: "Hoćete li registrirati vlasništvo nad Sirijom na moje ime, moj dragi mužu?".

Druga objava sadržavala je fotografije predsjednika Republike i bivšeg premijera Turske, ispod kojih su napisani sljedeći komentari: "Neka vaša moć potaknuta krvlju bude zakopana u dubini zemlje/Neka funkcije koje držite oduzimanjem tuđih života budu zakopane u dubini zemlje/Neka luksuzni životi koje vodite zahvaljujući ukradenim snovima budu zakopani u dubini zemlje/Neka vaše predsjedništvo, vaša moć i vaše ambicije budu zakopane u dubini zemlje".

Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), g. Şorli se žali na krivični postupak pokrenut protiv njega. Navodi da je sadržaj koji je podijelio na Facebooku predstavljao kritičke komentare na trenutna politička zbivanja. On tvrdi da je djelo vrijeđanja predsjednika Republike, te pružanje posebne zaštite predsjedniku države i propisivanje strožije kazne od djela običnog vrijeđanja, nespojivo s duhom Konvencije i sudskom praksom Suda. On tvrdi da su njegov pritvor i osuda

bili nesrazmjerni, te da je uslovna osuda imala zastrašujući učinak na njegovu slobodu izražavanja.

Evropski sud je posebno utvrdio da u ovom predmetu nije bilo opravdanja za stavljanje gospodina Šorlija u policijski pritvor, pritvor u fazi istrage ili za izricanje krivične sankcije, uprkos činjenici da se radi o uslovnoj kazni. Takva sankcija, po samoj svojoj prirodi, neizbježno ima zastrašujući učinak na spremnost konkretne osobe da izrazi svoje mišljenje o pitanju od javnog interesa, posebno s obzirom na učinke osude.

Krivični postupak na koji se žali bio je nespojiv sa slobodom izražavanja. Omogućavanje povećane zaštite kroz primjenu posebnog zakona o uvredi u pravilu ne bi bio u skladu s duhom Konvencije, a povlašteni status ili posebna zaštita poglavara države ne može se opravdati ni interesom države da zaštiti ugled njenog predsjednika, u odnosu na pravo na prenos informacija i mišljenja koja se njega tiču.

Danilevich v. Russia (br. 31469/08), 19.10.2021.

Povreda člana 8. EK

Slučaj se ticao aplikanta koji je lišen telefonskog kontakta sa svojom rodbinom, uključujući svog mladog sina, dok je služio doživotnu kaznu u strogom zatvorskom režimu. Taj poseban zatvorski režim uključuje, između ostalog, potpunu zabranu telefonskih poziva za najmanje prvih deset godina doživotnog zatvora zatvorenika, osim u hitnim situacijama.

Evropski sud je utvrdio da je zabrana telefonskih kontakata nametnuta domaćim zakonom doživotnim osuđenima pod strogim režimom bila neproporcionalna. Pritovor, kao i svaka druga mjera lišenja slobode osobe, uključuje inherentna ograničenja prava zatvorenika.

Međutim, u sklopu bitnog dijela prava na poštivanje porodičnog života je da zatvorske vlasti pomažu zatvorenicima u održavanju kontakta s bliskom porodicom. Evropski sud je utvrdio povredu člana 8. Konvencije.

Ignjatić protiv Hrvatske, 14.10.2021.

Podnositelju nije povrijeđeno načelo *ne bis in idem* zbog istovremenog vođenja kaznenog i prekršajnog postupka.

Zahtjev podnositelja koji se odnosi na navodnu povredu prava da ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj stvari (*ne bis in idem*) iz čl. 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, je nedopušten.

U travnju 2009. Prekršajni sud u Malom Lošinj pravomoćno je oslobodio podnositelja odgovornosti za počinjenje prekršaja propisanog Zakonom o zaštiti od požara. U međuvremenu, u svibnju 2008. Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci podiglo je optužnicu protiv podnositelja zbog kaznenog djela ugrožavanja života i imovine opasnim radnjama jer u svojstvu odgovorne osobe nije postupio u skladu s pravilima zaštite na radu. Općinski sud u Rijeci je u rujnu 2011. podnositelja proglasio krivim i izrekao mu uvjetnu kaznu, koja je potvrđena u srpnju 2012.

Budući su se oba postupka protiv podnositelja odnosila na požar koji je izbio kao posljedica zavarivanja na brodu, a podnositelj nije poduzeo mjere zaštite od požara propisane domaćim pravom, Sud je utvrdio da se u oba postupka radilo o istim djelima (idem).

Međutim, primijenivši načela razvijena u predmetu A i B protiv Norveške, Sud je utvrdio da u ovom predmetu nije došlo do dupliciranja postupaka (bis). Svrha prekršajnog postupka bila je odlučiti o odgovornosti za nepoštivanja propisa o zaštiti od požara, dok je kazneni postupak vođen s ciljem utvrđivanja odgovornosti za materijalnu štetu na imovini. Sud je stoga prihvatio argumentaciju Ureda zastupnice da su oba postupka imala komplementarnu svrhu, te da su činili jednu cjelinu. Nadalje, po mišljenju Suda, izrečena kazna nije prelazila strogo potrebnu s obzirom na težinu predmetnog djela, a uzevši u obzir vrijeme pokretanja i dovršetka postupaka, Sud je zaključio da su oba bila vremenski blisko povezana.

Zaključno, dva predvidljiva i komplementarna postupka bila su dovoljno sadržajno i vremenski povezana u skladu sa praksom Suda, a pritom podnositelj nije pretrpio bilo kakvu nerazmjernu štetu proizašlu iz dupliciranja postupaka.

Slijedom svega navedenog, Sud je prigovor podnositelja da je dva puta suđen u istoj stvari ocijenio očigledno neosnovanim, te je donio odluku o nedopuštenosti zahtjeva temeljem čl. 35. Konvencije.²

Žibrat protiv Hrvatske, 14.10.2021.

Podnositelju je povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva jer je državi trebalo pet godina da iseli ovršenika iz njegove nekretnine.

Povreda podnositeljevog prava na pošteno suđenje u razumnom roku i prava na mirno uživanje vlasništva.

Podnositelj je podnio tužbu Sudu jer država tijekom pet godina i dva mjeseca nije uspjela iseliti ovršenika iz njegove nekretnine, koju je kupio na dražbi u ovršnom postupku. Podnositelj je tijekom ovršnog postupka koristio sredstva za ubrzanje postupka predviđenih Zakonom o sudovima, povodom kojih je Županijski sud u Velikoj Gorici utvrdio povredu podnositeljevog prava na suđenje u razumnom roku i dosudio mu 7.500 kuna naknade. Povodom žalbe državnog odvjetništva, Vrhovni sud je naknadu smanjio na 3.500 kuna.

Sud je ponovio svoje ranije stajalište da je zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku (tzv. „kombinirano kompenzacijsko-ubrzavajuće sredstvo“) učinkovito pravno sredstvo za prekomjerno trajanje postupaka. Unatoč tome, Sud je smatrao da je podnositelj i dalje žrtva povrede Konvencije jer je dosuđena naknada bila preniska u odnosu na naknadu koju bi podnositelju dosudio Sud. Prihvaćajući utvrđenje Županijskog i Vrhovnog suda o nerazumnom trajanju ovršnog postupka, Sud je presudio da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Sud je također ocijenio da je odugovlačenje s postupkom iseljenja ovršenika, koji je u dva navrata spriječio i Živi Zid, podnositelju povrijediti pravo na mirno uživanje vlasništva jer podnositelj tijekom pet godina i dva mjeseca nije mogao stupiti u posjed svoje nekretnine.

² Preuzeto sa <https://uredzastupnika.gov.hr/vijesti/nova-odluka-ignjatic-protiv-hrvatske/743>

Sud je podnositelju dosudio iznos od 2.300 eura na ime nematerijalne štete te 3.000 eura za troškove postupka.³

³ Preuzeto sa <https://uredzastupnika.gov.hr/vijesti/nova-presuda-zibrat-protiv-hrvatske/742>